

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

FEBRUARY/MARCH 2009

MEMORANTAMO (RUBRIC)

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke (8).

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: RUBRIKI**KAROLO YA A: MOKGWA WA GO LEKOLA TAODIŠO:**

	Meputso:	Khoutu 7	Khoutu 6	Khoutu 5	Khoutu 4	Khoutu 3	Khoutu 2	Khoutu 1
Moithuti:	[50]	O kgonne go fihlelela ditekolo ka dihlora 80 – 100%	O fihleletše ditekolo ka botlalo . 70 – 79%	O kgonne go fihlelela bontši bja ditekolo. 60 – 69%	O fihleletše bontši bja ditekolo. 50 – 59%	O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo. 40 – 49%	O fihleletše tše dingwe tša ditekolo. 30 – 39%	O paletšwe go fihlelela ditekolo. 0 – 29%
DITENG <ul style="list-style-type: none"> • Peakanyo Matseno, mafelelo • Maitemogelo a go akanya le go bopa dikgopolo tše mpsha ka go sekaseka taba • Molaetša wa maleba 	20	Meputso 16 – 20	Meputso 14 – 15	Meputso 12 – 13	Meputso 10 – 11	Meputso 8 – 9	Meputso 6 – 7	Meputso 0 – 5
TLHAMO LE PEAKANYO <ul style="list-style-type: none"> • Ditemana • Tšweletšo/Kgodišo ya hlogo • Nyalelano ya ditemana • Lebelo la kanego • Tatelano ya ditiragalo 	15	Meputso 12 – 15	Meputso 10 – 11	Meputso 9	Meputso 8	Meputso 6 – 7	Meputso 4 – 5	Meputso 0 – 3
SETAELE LE POLELO: Retšistara, segalo, boitemogelo bja batheeletši le mohola, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le	10	Meputso 9 – 10	Meputso 7 – 8	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 0 – 2

mopeleto, maswaodikga.								
THULAGANYO LE PADIŠIŠO Sengwalwa se laetše bohlatse bjo bo tletšego bja taodišo ye e badilwego le go rulaganywa. Padišišo e fokotše diphōšo taodišong.	5	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 2	Meputso 1	Meputso 0 – 1

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE: RUBRIKI**KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**

	Meputso	Khoutu 7	Khoutu 6	Khoutu 5	Khoutu 4	Khoutu 3	Khoutu 2	Khoutu 1
Moithuti:		O kgonne go fihlelela ditekolo ka dihlora	O fihleletše ditekolo ka botlalo	O kgonne go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše bontši bja ditekolo.	O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše tše dingwe tša ditekolo.	O paletšwe go fihlelela ditekolo
	[30]	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	0 – 29%
DITENG Nyalelano ya ditemana/ Go se tšwe tseleng.	12	Meputso 9 – 12	Meputso 8	Meputso 7	Meputso 6	Meputso 4 – 5	Meputso 3	Meputso 0 – 1
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego go ya ka mohuta wa sengwalwana	8	Meputso 7 – 8	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 0 – 1
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga le tšhomišo ya polelo	10	Meputso 9 – 10	Meputso 7 – 8	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 0 – 2

Sepedi lelemetlaleletšo la pele: rubriki

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA/TSEBIŠO LE MELAETŠA

	Meputso:	Khoutu 7	Khoutu 6	Khoutu 5	Khoutu 4	Khoutu 3	Khoutu 2	Khoutu 1
Moithuti:		O kgonne go fihlelela ditekolo ka dihlora	O fihleletše ditekolo ka botlalo	O kgonne go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše bontši bja ditekolo.	O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo.	O fihleletše tše dingwe tša ditekolo.	O paletšwe go fihlelela ditekolo
	[20]	80 – 100%	0 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	0 – 29%
DITENG Nyalelano ya ditemana/Go se tšwe tseleng.	6	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 1	Meputso 0 – 1
SEBOPEGO • Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego go ya ka mohuta wa sengwalwana.	6	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 2	Meputso 1	Meputso 0 – 1
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tihamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga le tšhomišo ya polelo.	8	Meputso 8	Meputso 7	Meputso 6	Meputso 5	Meputso 4	Meputso 3	Meputso 0 – 2

KAROLO YA C

Tše dingwe tše bohlokwa tše di swanetšego go hlokomelwa go ditšweletšwa tše kopana:

1. Papatšo:

- Hlogo ya papatšo
- Fonte ya go fapana
- Go bapetšwa eng
- Tshedimošo ka botlalo mabapi le setšweletšwa/seo se bapatšwago
- E kwalakwatšwa kae
- Morero wa papatšo
- Mmapatši a diriša polelo ya go goga šedi ya bareki/babadi

2. Karata/Poskarata:

Ela hloko tše di latelago:

- Tšatšikgwedi
- Nako
- Lefelo
- Morero
- Retšistara le polelo e be tša maleba
- E be ka gare ga lepokisana
- Fonte ya maleba

3. Pukutšatši:

- a. Tšatšikgwedi.
- b. Ngwaga.
- c. Dinako – go ya ka ditiragalo.
- d. Ditiragalo tša letšatši/matšatši.

4. Lengwalo la semmušo:

- Lengwalo le lebišwe go Moretšistara wa Yunibesithi.
- Balekwa ba tšweletše mabaka a a kgodišago a bokgoni le tsebo yeo ba nago le yona dithutong tša marematlou (kreiti ya 12).
- Retšistara le segalo e be tše di fodilego, tša semmušo.
- Lengwalo le laetše tše di latelago:
  - Sebopego le botelele tša maleba.
  - Atrese ya mongwadi/ moromedi
  - Atrese ya moamogedi/ moromelwa
  - Madume/ matseno le hlogo ya taba
  - Tšhomišopolelo, tlotlontšu le maswaodikga e be tša maleba
  - Mafetšo/ bofelo le leina: (Ka boikokobetšo
Wa lena
Nkadimeng J.M. (Mdi)

5. Potšišotherišano:

- E laetše tše di latelago:
  - Sebopego/tlhamego e tšweletša poledišano ka mokgwa wa potšišo le karabo.
  - Leswao la kgorwana le laetšwe ka morago ga leina la seboledi /motho yo a bolelago.
  - Go dirišwe polelotebanyi.
  - Modulasetulo a tsebiše mmotšišwa go lekgotla.
  - Dipotšišo di lebane le sererwa.
  - Dipotšišo e be tše kopana, tše di hlohleletšago.
  - Mmotšišwa a kgopelwe go katološa dikarabo tša gagwe.
  - Retšistara e be ya semmušo, polelo le segalo e be tša maleba.
  - Potšišotherišano e tšweletše boithabišo gomme go foke moya wa go tshepano le boiketlo.

6. Poledišano:

- Sebopego: Go boledišanwa ka go šielana.
- Leswao la kgorwana ka morago ga leina la seboledi.
- Go dirišwa polelotebanyi.
- Polelo e lebane le hlogo.
- Retšistara ya maleba.
- Taetšo ya maemo a seboledi e ngwalwa ka mašakaneng.

7. Athikele:

- E laetše tše di latelago:
  - Hlogo ya taba yeo e begelago babadi ka seo se anegwago.
  - Hlogo ya taba e be yeo e gogago mahlo a babadi.
  - Go be le dihlogo tša dikgopolotlaleletšo le temana yeo e hlahlago le go godiša
  - Kgahlego go hlatholla kanegelokgolo.
  - Kanegelo e tšweletšwe ka ditemana tše pedi goba tše tharo tše kopana.
  - Ditemana tše dingwe di hlaloše diteng, mola tše dingwe di hlaloša ditaba tša bokamorago.
  - Tšhišinyo e ka šomišwa bjalo ka temana ya mafelelo ya go tswalela.
  - Polelo e be ye e tsošago maikutlo le go hlohleletša.
  - Mafelelong efa ka botlalo leina le boitsebišo bja motho yo a ka kgokaganywago go ka fa ditaba ka botlalo ge go hlokega.